

„Fonoholizm- nowoczesne uzależnienie”

Postęp technologiczny, łatwy dostęp do internetu i olbrzymia popularność mediów społecznościowych spowodowały, że młodzi ludzie coraz więcej czasu spędzają przed ekranami.

Skomunikowany z internetem mobilnym smartfon, oprócz funkcji przenośnego telefonu i wysyłania wiadomości tekstowych (SMS-ów), oferuje szereg możliwości, a ponadto – co ma szczególne znaczenie dla dzieci i młodzieży – pozwala korzystać z mediów społecznościowych, robić zdjęcia, tworzyć muzykę, słuchać i przysyłać utwory, obrazy i filmy, grać w gry online, mieć stały dostęp do informacji i osób niemalże na całym świecie.

Ponieważ smartfon nie przestał być telefonem komórkowym, oba te pojęcia stosuje się zamiennie.

Korzystanie z telefonu posiadającego tak wiele różnych możliwości technologicznych prowadzi do jednego z największych uzależnień obecnego stulecia.

Fonoholizm to niekontrolowane korzystanie ze smartfona, które zaburza codzienne funkcjonowanie osoby uzależnionej.

Uzależnienie od smartfona należy do uzależnień „ukrytych”, niezbyt szybko objawia się zauważalnymi oznakami lub symptomami

Objawy świadczące o uzależnieniu to głównie:

- spędzanie nadmiernej ilości czasu korzystając z telefonu, kosztem innych obowiązków takich jak nauka, sen czy relacje społeczne;

- irracjonalne poczucie niepokoju, kiedy telefon jest niedostępny;
- nieustanna potrzeba sprawdzania powiadomień i bycia „na bieżąco” w mediach społecznościowych;
- problemy z koncentracją i pogorszenie wyników w nauce;
- wycofanie się z interakcji międzyludzkich; preferowanie kontaktów poprzez aplikacje zamiast bezpośrednich spotkań.

Fonoholizm rozwija się pod wpływem wielu czynników, które w szczególności dotyczą niestety głównie dzieci i młodzieży.

Łatwy dostęp do nowoczesnych technologii, gdzie między innymi smartfony stały się powszechnym narzędziem codziennego użytku spowodował, że nawet małe dzieci chętnie bawią się telefonem.

Atrakcyjność mediów społecznościowych- TikTok, Instagram, Snapchat oferują szereg bodźców wizualnych i emocjonalnych również sprzyja uzależnieniu.

Dzieci i młodzież bardzo często nie potrafią sami skutecznie ograniczać czasu spędzanego na telefonie, co prowadzi do zaburzenia równowagi między „życiem online a offline”.

Wpływ presji rówieśniczej powoduje, że dzieci i młodzież muszą być obecni w sieci, aby nie odstawać od grupy, co nasila poczucie przynależności i wpływa na uzależnienie.

Telefon bywa również narzędziem ucieczki od rzeczywistości, codziennych problemów, trudności emocjonalnych czy presji szkolnej.

Fonoholizm niesie ze sobą szereg negatywnych skutków zdrowotnych, psychicznych i społecznych.

Długotrwałe wpatrywanie się w ekran telefonu może prowadzić do problemów ze wzrokiem, powodować bóle głowy oraz zaburzenia snu. Z kolei mała aktywność fizyczna, wynikająca z często wielogodzinnego siedzenia z telefonem w ręku, zwiększa ryzyko otyłości jak również występowanie wad postawy- wymuszona pozycja pochylecia głowy do przodu.

Charakterystyczny dla fonoholików jest syndrom kciuka objawiający się bólem i drętwieniem tych palców, którymi osoba operuje na telefonie najczęściej.

Dzieci i młodzież uzależniona od smartfonów wykazuje większą podatność na występowanie stanów depresyjnych, lęków oraz niską samoocenę. Nadmierne korzystanie z mediów społecznościowych powoduje, że młodzi ludzie porównują się do innych, co wywołuje frustrację i poczucie niezadowolenia z własnego życia.

Młodzież często izoluje się od bezpośrednich kontaktów z rówieśnikami i rodziną, co może prowadzić do osamotnienia i trudności w budowaniu prawidłowych relacji społecznych.

Uczniowie bardzo często odkładają obowiązki szkolne na rzecz korzystania z telefonu. Długotrwałe użytkowanie smartfona rozprasza uwagę i pogarsza zdolność koncentracji, co prowadzi do pogorszenia efektów w nauce.

Dla osoby uzależnionej telefon jest jedynym źródłem rozrywki. Nie interesuje się ona niczym. Bez telefonu odczuwa nudę i apatię. Nie ma własnego hobby i rozrywki, które pozwoliłyby jej rozwijać się w szerszym aspekcie.

W walce z fonoholizmem należy podjąć działania na wielu płaszczyznach. Przede wszystkim niezbędna jest edukacja rodziców w zakresie świadomości nadużywania smartfonów i ustalaniu zdrowych granic w korzystaniu z nowoczesnych technologii przez dzieci i młodzież.

Podstawową zasadą w rodzinie powinno być życzliwe przeprowadzanie rozmów z dzieckiem o niebezpieczeństwie uzależnienia się od smartfona, czasowe ograniczenie kontaktu dziecka ze smartfonem oraz wyznaczenie czynności i miejsc, w których korzystanie z niego jest niedozwolone, np. wspólny posiłek, wyjście na spacer, odrabianie lekcji, odpoczynek nocny. Jednakże zasady te okażą się bezskuteczne, jeśli rodzice nie będą ich egzekwować i sami ich zachowywać.

Dziecko szybko dostrzeże rodziców pochłoniętych smartfonem w trakcie spotkań

rodziny.

Zachęcanie dzieci i młodzieży do udziału w aktywności fizycznej, rozwijania zainteresowań, spotkań towarzyskich poza przestrzenią wirtualną również będzie pozytywnie wpływać na odwrócenie uwagi od telefonu.

Jednakże w przypadku zaawansowanego uzależnienia niezbędna jest pomoc psychologa lub terapeuty.

Należy wymienić również czynniki chroniące dzieci i młodzież przed fonoholizmem:, a mianowicie:

1. zainteresowanie nauką w szkole i ambicje z tym związane;
2. udział w wybranych zajęciach pozalekcyjnych, np. teatralnych, tanecznych, sportowych, związanych z jakąś grupą;
3. przynależność do grup albo organizacji zapewniających zdrowy rozwój emocjonalny i społeczny;
4. udział w wolontariacie;
5. budowanie silnych więzi rodzinnych;
6. wychowanie w duchu szacunku dla wartości;
7. religijność

Fonoholizm wśród dzieci i młodzieży to coraz poważniejszy problem, który wymaga uwagi zarówno ze strony rodziców jak i specjalistów.

Nieograniczony dostęp do internetu to jeden z czynników, który ma ogromny wpływ na zmianę wartości i priorytetów. Zmiany te dotyczą życia osobistego, rodzinnego i społecznego.

Skutki tych zmian są szczególnie zauważalne wśród dzieci, które w coraz młodszy wiek zaczynają przejawiać zainteresowania mediami społecznymi oraz wiele godzin korzystają ze smartfonów.

To rolą rodziców jest zapewnienie dzieciom i młodzieży swojej uwagi, uczenie właściwego użytkowania telefonu, jak również zapewnienie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu.

Sylwia Żądłowska

Literatura:

1. Modrzyński R. (2021). Nowe uzależnienia młodego pokolenia. Od przyjemności do przymusu. Warszawa.
2. niewidacpomnie.org/2023/06/02/fonoholizm-syndrom-fomo-uzaleznienie-od-telefonu-dzieci-i-mlodziezy/
3. <https://dbamomojzasieg.pl/wp>